

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני נ' האתם ואח'

לפני הדרכב השופטים:
 כב' השופטת ברכה בר-זיו [אב"ד]
 כב' השופט חננאל שרעבי
 כב' השופטת אסתר נצה אלון

המעורר: **אברהים כנאעני**
 עי"י בי"כ עוה"ד לבא אלבו סיגל ואח'

נגד

המשיבים: **1. שמאלי האתם**
 עי"י בי"כ עוה"ד י. חתשון ואח'

2. הפניקס חברה לביטוח בע"מ
 עי"י בי"כ עוה"ד אבנר קלאוזנר ואח'

1
 2 הודעת ערעור מיום 30.11.17 על פסק דינו של בית משפט השלום בעכו (כב' השופט גימיל נאסר) מיום
 3 26.10.17 בתיק אזרחי 54175-11-12
 4

פסק דין

5
 6 **השופט חננאל שרעבי:**
 7 1. עסקינן בערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בעכו (כב' השופט הבכיר גימיל נאסר)
 8 מיום 26.10.17 ב-ת.א. 54175-11-12, במסגרתו פסק למערער פיצויים בגין נזק גוף אשר
 9 נגרמו למערער, יליד 16.10.1973, בעקבות תאונת עבודה שארעה ביום 16.11.2007.

10
 11 **רקע עובדתי בזעיר אנפין**
 12 2. במגזע התאונה עבד המערער בשירות מעבידו, המשיב 1 (להלן: "המשיב") בוימות גגות
 13 במכללת תל-חי. התובע עבד על גג וסחב בשתי ידיו שני דליים של זפת רותחת. בעת הליכתו
 14 תוך כדי נשיאת שני הדליים, נתקלה רגלו במוט ברזל והוא נפל יחד עם הדליים. הזפת
 15 הרוחתת נשפכה על ידיו ונגרמו לו כוויות קשות.
 16 3. בעקבות התאונה סבל המערער מכוויות בדרגה 2 ו-3 בשתי הידיים. הוא אושפז בביתחם במשך
 17 23 ימים ועבר מספר ניתוחים להשתלת עור. בהמשך נזקק במשך תקופה ארוכה לטיפולים
 18 מיחודים בשל נזקי הכוויות מהן סבל.
 19 4. תביעת המערער הוכרה ע"י המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") כתאונת עבודה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 17-11-71247 כנאעני נ' חאתם ואח'

- 1 המלייל שילם למערער דמי פגיעה בגין מלוא התקופה עפ"י החוק, נקבע לו נכויות ומניות
- 2 ולאחר מכן נכות רפואית צמיתה בשיעור 43% (לאחר הפעלת תקנה 15), אשר בגינה המערער
- 3 מקבל קצבה חודשית.
- 4 כפי שעולה מפסק הדין קמא, בין הצדדים לא היתה מחלוקת של ממש לגבי עצם זאופן
- 5 התרחשות התאונה. הצדדים היו חלוקים בשאלת האחריות הניזקית ובשאלת שיעור האשם
- 6 התורם שיש לייחס למערער, אם בכלל.
- 7 בעוד המערער טען כי קיימת אחריות ניזקית הנזפלת במלואה על שכם המעביד ללא יחוס
- 8 אשם תורם בשיעור כלשהו למערער, טענו המשיבים כי בכל מקרה, לנוכח מכלול העובדות
- 9 והנתונים (אשר יפורטו בהמשך, בפרק הנוגע לאשם התורם), יש לייחס למערער אשם תורם
- 10 בשיעור של 30% לפחות.
- 11 מטעם הצדדים הוגשו במהלך ההליך קמא, חוות דעת רפואיות פרטיות סותרות, ובית משפט
- 12 קמא מינה שני מומחים מטעמו בתחומי האורטופדיה ובכירורגיה הפלסטית. ממצאי חוות
- 13 דעתם יפורטו להלן.

פסק הדין קמא (להלן: "פסק הדין")

- 14
- 15
- 16 **7. לחץ הקביעות שנפסקו בפס"ד קמא:**
- 17 א. קיימת אחריות בניזקין של המעביד (המשיבים) כלפי עובדו (המערער).
- 18 ב. באשר לשאלת האשם התורם - המערער היה מודע לקיומם של מוטות הברזל ואף
- 19 עבד על גגות אחרים בהם היו מוטות דומים באותו יום. המשיבים הזדייך את המערער
- 20 ואף הזהירו לגבי הסכנות הכרוכות בעבודה על גגות עם זפת רותחת. שקלול כל
- 21 הנתונים הנ"ל מוביל לקביעת אשם תורם בשיעור של 10%.
- 22 ג. המומחים שמונו מטעם בית המשפט לא נחקרו ע"י מי מהצדדים. בניסבות אלה
- 23 אימץ השופט קמא את מסקנות המומחים הרפואיים שמינה מטעמו כדלקמן:
- 24 המומחה בכירורגיה פלסטית (פרופ' רנן הור-שי) העריך את נכותו הצמיתה של
- 25 המערער בשיעור 20% בגין הצלקות שמתרו למערער בשתי הידיים, וקבע כי ניתן
- 26 להקל על מצב המערער בניתוח אשר עלותו המשוערת היא 12,000 + מע"מ.
- 27 המומחה האורטופדי (פרופ' גרשון וולפין) העריך את נכותו הצמיתה של המערער
- 28 בשיעור של 10% בגין הגבלה קלה בתנועות אצבעות 1-2 ביד שמאל.
- 29 הנכות הרפואית המשוקללת הועמדה על 28%.
- 30 ד. לעניין הנכות התפקודית, שקלול הנתונים שהובאו בפני השופט קמא הוביל לקביעתו
- 31 את הנכות תפקודית בשיעור של 25%.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 17-11-71247-11 כנאעני נ' האתם ואח'

- 1 ה. בסיס ההשתכרות של המערער הועמד על 4,500 ₪ בכל הקשור לחישובי עבר.
- 2 לעניין בסיס ההשתכרות לעתיד, המערער טען כי אילו היה ממשיך בעבודתו וצובר
- 3 ותק, יכול היה להגיע למשכורת של 10,000 ₪ ויותר. לצורך החישוב העמיד המערער
- 4 את שכרו ע"ס 7,000 ₪.
- 5 מנגד, טענו המשיבים כי פועלים בעלי ותק של 14 שנים לערך, משתכרים בין 8,000
- 6 ₪ ל- 9,000 ₪ בלבד.
- 7 בחקירתו הנגדית של המשיב אף הוכח כי שבדים בעלי ותק של 25 שנים מרוויחים
- 8 7,000 ₪.
- 9 בסופו של דבר קבע השופט קבע את בסיס השכר לחישובי הפסדי השכר לעתיד על
- 10 סך של 5,750 ₪.
- 11 ו. פיצוי בגין נזק לא ממוני (כאב וסבל) נקבע על סך של 140,000 ₪. בנדון השופט קמא
- 12 פירט את סבלו וקשה של התובע, סדרת הטיפולים הארוכה לה נזקק וניתוחי
- 13 השתלת עור.
- 14 ז. נפסק למערער הפסד שכר מלא בגין שנה אחת מאז התרחשות התאונה לפי השתכרות
- 15 של 4,500 ₪ - סה"כ 54,000 ₪.
- 16 ח. המערער נפגע בתאונה נוספת ביום 8.4.14 בה נגרם לו שבר מרדסס בעצם הימני בגל
- 17 ימין (להלן: "התאונה הנוספת" או "התאונה המאוחרת"), וכתוצאה ממנה נותרה
- 18 לו נכות נוספת צמיתה בשיעור של 10% שגם מגבילה אותו בתפקודו.
- 19 לפיכך, פסק השופט קמא פיצוי בגין הפסד שכר חלקי לעבר בשיעור 30% לתקופה
- 20 מתום שנה מחתאונה ועד לתאונה המאוחרת, 70 חודשים, ובסה"כ 94,500 ₪.
- 21 ט. מתום התקופה המתוארת בס"ק ח' ועד ליום מתן פסה"ד קמא חושב פיצוי בגין
- 22 הפסד השתכרות חלקי בשיעור 15%, ובסה"כ 24,300 ₪.
- 23 י. לגבי הפסד פנסיה בעבר הבהיעדר ראיות ממשיות, השופט קמא פסק לסכום גלובלי
- 24 שמהווה כמחצית מהסכום המגיע במקרה הרגיל ובחישוב אריתמטי, (סה"כ 10,500
- 25 ₪).
- 26 יא. השופט קמא העריך את החוצאה בגין עורח טונגרת שקיבל המערער בעבר, בהתחשב
- 27 במכלול הנסיבות של פגיעה, בסך של 25,000 ₪.
- 28 יב. השופט קמא פסק סך גלובלי של 15,000 ₪ בגין עזרת צד ג' בעתיד, ולא נימק קביעתו.
- 29 יג. לגבי הוצאות רפואיות ונסיגות לעבר, המערער טען לסכום של 61,000 ₪ והמשיבים
- 30 טענו כי לא מגיע למערער החזר הוצאות כלל בהיות התאונה תאונת עבודה, וזכאת

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני נ' האתם ואח'

- 1 המערער לכיסוי מלא בנדון מהמל"ל. השופט קמא קבע כי נדרשו למערער ו/או למי
- 2 ממלוויו הוצאות בגין נסיעה לסיפולים, ופסק סכום גלובאלי של 7,500 ₪.
- 3 י.ד. לא הוצגו ראיות לנוקמים ממשיים לגבי הוצאות רפואיות ונסיעות לעתיד, אולם
- 4 השופט קמא פסק על דרך האומדנה סך של 4,000 ₪.
- 5 טו. על פי חוות דעת המומחה בכירורגיה פלסטית, המערער יזדקק בעתיד לניתוח על מנת
- 6 להקל על מצבו (ראו ס"ק ג' לעיל) והשופט קמא פסק למערער את עלותו המשוערת
- 7 בסך 14,000 ₪.
- 8 טז. הפסד השתכרות לעתיד חושב על בסיס 5,750 ₪ לחודש ונכות תפקודית בשיעור
- 9 25%. מקדם זהיוון הרלוונטי עד הגיע המערער לגיל 67 הוא 199.1967 ומתקבל סך
- 10 של 286,500 ₪ (מעוגל).
- 11 יז. הפסד הפנסיה בעתיד חושב לפי 12% מסך הפיצוי שנפסק בס"ק טו, וסה"כ 34,500
- 12 ₪ (מעוגל).
- 13 יח. סה"כ הפיצויים שנפסקו למערער: 709,800 ₪. מסכום זה נוכח 10% בגין אשם
- 14 תורם. היתרה היא בסך 638,820 ₪. מסכום זה נוכח תגמולי מל"ל לעבר ולעתיד אשר
- 15 לפי דו"ח אקטואר שלא נסתר, עומדים על סך של 543,000 ₪.
- 16 הסכום הסופי שנפסק לאכות המערער הוא 95,820 ₪.

עיקר טענות המערער בערעור דנו

- 18
- 19 8. בהודעת הערעור ובעיקרי הטיעון מטעמו ערער המערער על מספר קביעות של בימ"ש קמא.
- 20 לחלן עיקרי טענותיו:
- 21 א. שיעור הנכות התפקודית – שגה בימ"ש קמא עת העמיד את שיעור נכונו התפקודית
- 22 על 25%, שיעור נמוך מהנכות הרפואית שהועמדה על 28%.
- 23 1. נכונו האורטופדית של המערער גבוהה מנו שקבע המומחה מטעם בימ"ש
- 24 קמא, כפי שנקבע ע"י המומחים מטעם שני הצדדים דין ע"י מומחי המל"ל.
- 25 הן המומחה מטעם המשיבים והן המומחה לכירורגיה פלסטית מטעם
- 26 ביהמ"ש קמא קבעו כי קיימת הגבלה בשורשי כפות הידיים בשתי כפות
- 27 הידיים, אולם המומחה לאורטופדיה מטעם ביהמ"ש קבע כי קיימת מגבלה
- 28 בכף יד אחת בלבד. ולכן מבוקש להפעיל שיקול דעת ולא להתעלם מקביעות
- 29 המומחים מטעם הצדדים, בנוגע לקביעת שיעור הנכות האורטופדית.
- 30 2. יש לקחת בחשבון את קביעת המומחה מטעם ביהמ"ש בתחום הפלסטי, כי
- 31 מצב הידיים עלול לחובל להתמרה ממארת (התפתחות סרטן). כמו כן, עלות

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני נ' חאתם ואח'

- 1 הניתוח לשחרור ההתכוננות בידיים מוערכת בין 12,000 ₪ ל- 60,000 ₪,
- 2 ואילו ביהמ"ש קמא פסק למערער את הסכום הנמוך יותר.
- 3 מצבו הנפשי של המערער "יועק לעין" מהמסמכים הרפואיים שהוצגו וכן
- 4 מעדונו, חרף העובדה כי לא הוגשת חוות דעת בתחום הפסיכיאטרי.
- 5 המערער טופל פסיכיאטרית עקב מצבו רוח דכאוני, חוסר מוטיבציה, עצבות
- 6 וחרדה. בשל חששו מרישום פסיכיאטרי בתיקו הרפואי, המערער פנה
- 7 לטיפול פרטי בתחום, וישנו וזיעוד רפואי בהתאמה אצל רופא המשפחה
- 8 שלו. נוכח האמור, ביקש המערער לכלול עניין זה במסגרת הפיצויים.
- 9 המערער הינו עובד כפיים ובמסגרת עבודתו זו מצבן של ידיו לא מאפשרות
- 10 לו לתפקד. כמו כן מאז התאונה, לא שב המערער לעבודה סדירה ובתלוף 10
- 11 שנים מאז התאונה.
- 12 שגה ביהמ"ש קמא עת התעלם מהעובדה כי תזת מל"ל הפעלה את תקנה
- 13 15 במלואה וקבעה כי המערער יתקשה לחזור לעבודה בגלל מורכבות
- 14 פגיעתו, הכוללת את כל אצבעות כף יד ימין.
- 15 ההלכה היא כי הנכות התפקודית שונה לנכות הרפואית, אם לא עולה עליה.
- 16 נכותו האורטופדית של המערער הינה תפקודית, ושגה ביהמ"ש קמא בכך
- 17 שקבע נכות תפקודית נמוכה מזו הרפואית, מבלי להתייחס לטענות המערער
- 18 בעניין.
- 19 לנכות האמור לעיל, יתבקש ביהמ"ש לקבוע כי נכותו התפקודית היא לכל
- 20 הפחות 10% בנין נכות אורטופדית; 20% נכות בנין הצלקות; נכותו
- 21 התפקודית יעלה במחצית על זו הרפואית בדומה לקביעת מל"ל בעניין,
- 22 ובסה"כ נכות תפקודית בשיעור 43%.
- 23 **ב. בסיס השכר הפסדי שכר לעבר -**
- 24 1 שגה ביהמ"ש קמא עת חישב את הפסדי העבר לפי תקופה בת 12 חודשים,
- 25 בניוד שבפועל עמדה על 15.5 חודשים, תוספת של 15,750 ₪ לסכום שנפסק
- 26 בביתמ"ש קמא. כמו כן לא פסק ביהמ"ש קמא פיצוי לפי הפסדי המערער בפועל
- 27 אלא בהתאם לאחוזי הנכות, וגישת זו אינה תואמת פטיקה שהוצגה.
- 28 2 הפסדיו בפועל של המערער צריכים להיות מחושבים באופן הבא:
- 29 סה"כ הכנסותיו מיום התאונה ועד היום - 103,472 ₪.
- 30 בסיס השכר שקבע ביהמ"ש קמא 4,500 ₪ כפול 118 חודשים (התקופה מאז
- 31 התאונה) = 526,500 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני נ' חאתם ואח'

- 1 הפסדים בפועל: 526,500 פחות 103,472 = 423,028 ₪.
- 2 גם אם יחושבו והפסדים בהתאם לאחוזי הנכות התפקודית, שנה ביהמ"ש 3
 3 קמא בחישוב שביצע תוך קיפוח המערער. לגבי תקופת ההפסד המלא נטען
 4 בסעי' 1 חני"ל. לגבי התקופה השנייה (סעי' 7 לח) לעיל, קבע ביהמ"ש קמא
 5 הפסדים לעבר על בסיס הישוב אריתמטי של נכות תפקודית נמוכה
 6 משמעותית מהנכות התפקודית שקבעה בפסה"ד עצמו. יש לחשב הפסד
 7 בתקופה זו, העומדת על 36 חודשים, על בסיס נכותו התפקודית העומדת על
 8 43% (שאו יתקבל סך של 69,900 ₪) ולחילופין לפי נכות תפקודית של 25%
 9 (סך של 40,500 ₪), לעומת סך של 24,300 ₪ שנפסק בפסה"ד קמא.
- 10 4. נימוקו של בימ"ש קמא לסך הנמוך שפסק (סעי' 3 לעיל) לא מקובל. אכן
 11 המערער נפגע בתאונה נוספת אולם זה קרה בשנת 2014, שבע שנים לאחר
 12 התאונה נושא ערעור זה. גם לפני התאונה הנוספת ואף לאחריה, לא השתלב
 13 המערער במעגל העבודה באופן רציף ונורמלי, משכך אין הצורך להפחית
 14 מנכותו התפקודית בשל התאונה הנוספת.
- 15 **ג. כאב וסבל** – שנה בימ"ש קמא עת פסק לתובע פיצוי בסך 140,000 בלבד עבור כאב
 16 וסבל. שיעור פיצוי זה הוא נמוך וחורג מכל פיצוי שנפסק במקרים דומים בשנים
 17 האחרונות. המערער סבל סבל בגל יתואר לאחר התאונה, שניסיונותיה קשות וכרוכות
 18 בכאב רב, אימה ופחד שעה שידיו נלכדו בזפת והרותחת. תהליך הטיפול בביה"ח היה
 19 ארוך וקשה וכרוך בניתוחים, שכיבה עם ידיים מורמות וכל הלחה לכך. גם תהליך
 20 השיקום והטיפול לאחר שחרורו מביה"ח היה ממושך וכולל עד היום טיפולים,
 21 מריחת משחות, עטיית כפפות ועוד. למערער נותרו צלקות כעורות וכן פגיעה בתפקוד
 22 הידיים, כמפורט בהרחבה לעיל. המערער צידף בסיקה של מקרים דומים ושם נפסקו
 23 סכומים הנעים בין 240,000 ₪ ל- 500,000 ₪ בגין רכיב כאב וסבל, והעמיד את הפיצוי
 24 המגיע לו על סך של 300,000 ₪.
- 25 **ד. אשם תורם** – שנה ביהמ"ש קמא כאשר הטיל על המערער אשם תורם בשיעור 10%,
 26 ללא כל הסבר מניח את הדעת. אין מקום להטיל על המערער אשם תורם כלל.
- 27 1. גם אם ידע המערער באופן כללי כי ישנם ברזלים על חגגות, הרי שלא ידע כי
 28 ישנו ברזל בולט במסלול הליכתו הספציפי שבעטיו נפל. על המועסיק היה
 29 לדאוג כי מסלול הליכתו של המערער יהיה ללא מכשולים, עת התהלך על
 30 חגג הלך ושוב עם זליי זפת רותחת אליהם העניק המערער את מלוא
 31 תשומת ליבו.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני נ' חאתם ואח'

- 1 בחקירתו, הסביר המעביד (המשיב) כי ייתכן שהיה זה יום העבודה הראשון
- 2 באותו פרייקט זיפות גזות, היינו בשלב זה של העבודה לא הכיר המערער
- 3 את השטח וכן אין להטיל עליו כל אשם.
- 4 המעסיק הודה בזה מלא כי בתקופת העסקתו של המערער, לא היו תדרכות
- 5 בטיחות, לא אמצעי מיגון ואו כל דאגה אחרת לשלום העובדים.
- 6 קמה אחריות למשיבים מכוח סעי' 38 לפקודת הניזקין, היותה של הזפת
- 7 חומר מסוכן. כמו כן צורפה פסיקה מתאימה בנושא. הסיכון בצפיאת זפת
- 8 רותחת הוא עצום, הזפת היא דבר מסוכן, על מעביד הדורש מעובדיו לשאת
- 9 דליי זפת רותחת להיזהר שבעתיים ואין להטיל על העובד כל אחריות
- 10 למתדלדל של המעסיק.
- 11 **עזרת צד ג' – שגה ביחמ"ש קמא עת פסק פיצוי נמוך בגין עזרה, הן בעבר והן לעתיד.**
- 12 **1. עזרה בעבר – המערער הוכיח כי הוא זכאי לפיצוי בסך 152,000 ₪ אולם**
- 13 **נפסקו לו 25,000 בלבד. במהלך תקופת האשפוז מוערכת עזרת אשת**
- 14 **המערער ובני משפחתו בסך שלא יפחת מ- 4000 ₪, עת שחו ליד מיטתו**
- 15 **במשמרות מסביב לשנין וסייעו לו בהצצה ובחבישה. לאחר האשפוז**
- 16 **ובתקופת הנכויות הזמניות המשפחה נעזרה במטפלת לבנם התניק לתקופה**
- 17 **של מסי חודשים, והיא מוערכת ב- 1200 ₪. העזרה היומיומית שקיבל**
- 18 **המערער היתה משמעותית וכללה עזרה בכל פעולה הדורשת שימוש בידים**
- 19 **– רחצה, הלבשה, הכנת אוכל, נקיון אישי, כביסות וסידורים, וכן טיפול**
- 20 **בפצעים, חבישות, ליווי לבדיקות וכיו. המערער העריך עזרה זו בסך של**
- 21 **3,000 ₪ לחודש כפול 15 חודשים = 45,000 ₪. לאחר מכן ועד היום העריך**
- 22 **המערער את שווי העזרה בכ-1000 ₪ לחודש כפול 102 חודשים = 102,000**
- 23 **₪. סה"כ עזרה לעבר – 152,200 ₪. המערער ואשתו הצהירו על כך**
- 24 **בתצהיריהם אולם לא נחקרו על כך בבימ"ש קמא, על כך יש לקבל את**
- 25 **האמור בתצהיריהם ולפסוק בחתאם.**
- 26 **2. עזרה לעתיד – בימ"ש קמא פסק פיצוי נמוך בסך 15,000 ₪ לכל תקופת**
- 27 **העתיד, בעוד שהמערער מעריך עזרה זו בשווי של לפחות 800 ₪ בחודש.**
- 28 **המערער לא מסוגל לבצע עבודות בית, תחזוקת בית וכו' וכל הנטל נופל על**
- 29 **כתלי אשתו, הכרעת תחתי. החישוב לפי מקדם החלון תוחלת החיים הוא**
- 30 **800 כפול 271.8902 = 217,512 ₪.**
- 31 **1. המסדי שכר לעתיד – שגה בימ"ש קמא עת העמיד את הפסדי השכר לעתיד על סך**
- 32 **של 5,750 ₪ לחודש בלבד, עת הוכח לו, ע"י חקירת המשיב, כי עובדים בעלי ותק**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני ב' האתם ואח'

- 1 גבוה יותר משתכרים בין 7,000 ₪ ל- 9,000 ₪. ביחמ"ש קמא קבע כי תלושי השכר
- 2 סותרים את עדותו של המשיב, אולם לביחמ"ש קמא מעולם לא הוגשו תלושי שכר
- 3 ולא הוצגו לו נתוני שכר של עובדים אחרים. המערער מבקש להעמיד את שכרו
- 4 המינימלי שהיה מצליח להשתכר אצל המשיב על סך 7,000 ₪, ובהתאמה לתקן את
- 5 הפסדי הפנסיה לעתיד.
- 6 לסכום הכולל שיתקבל יש להוסיף שכ"ט עו"ד, אגרת בימ"ש והוצאות מומחים נחות
- 7 הוצעת ד"ר נאסר יוסף – 6,000 ₪; מחצית מומחה בימ"ש – 3,540 ₪.

עיקר טענות המשיבים בערעור

- 9
- 10 9. לחלו תמצית עיקרי הטענות של משיבה 2:
- 11 א. בימ"ש קמא היטיב עם המערער עת ייחס לו 10% אשם תורם בלבד, ולא יותר,
- 12 בנסיבות העניין. המערער היה עובד מנוסה בעל ותק של 4-5 שנים בעבודה עם זפת,
- 13 היה מודע לקיומם של מוטות הכרזל על הגגות וחיה עליו לנקוט משנה זהירות בעת
- 14 עבודתו. התאונה ארעה באשמת המערער ולחילופין, המערער נושא בתרומת רשלנות
- 15 משמעותית להתרחשותה.
- 16 ב. המשיבה מסכימה עם פסיקת בימ"ש קמא לגבי הנכות הרפואית המשוקללת עקב
- 17 התאונה בשיעור 28%.
- 18 ג. אין כל הצדקה לייחס לנכות הרפואית בתחום האורתופדי, שנקבעה בשיעור 10%,
- 19 השלכה תפקודית מלאה. מדובר במגבלות קלות ביותר אשר אינן מונעות מהמערער
- 20 להשתלב בכל עבודה שהיא. המערער אכן עבד במספר עבודות הכוללות טאמץ פיסוי
- 21 מצידו במהלך השנים – חלוקת עיתונים תוסף לגרפיקה, אשר במסגרת האחרון נפגע
- 22 בתאונה מאוחרת ונגרמה לו באינה נכות רפואית צמיתה בשיעור 10%. ככל שלמערער
- 23 פגיעה תפקודית כלשהי, הרי היא קשורה כולק לכוחו כתוצאה מהתאונה המאוחרת.
- 24 אין להטיל על המשיבה חבות לפיצוי המערער בגין פגיעות שגרמו לו בתאונה
- 25 המאוחרת, בלי קשר וללא זיקה לתאונה נושא הערעור.
- 26 ד. המערער טוען לבעיות נפשיות כתוצאה מהתאונה הדוגנה אולם לא צירף תיעוד רפואי
- 27 ולא חוות דעת בתחום הנפשי, ולפיכך לא הוכחה טענתו. לחלופין, ככל שלמערער
- 28 בעיה נפשית כלשהי, הרי שזו נובעת ממצבו של המערער קודם לתאונה ו/או כתוצאה
- 29 מהתאונה המאוחרת. בכל מקרה אין הוכחה כי המצב הנפשי הלקוי קשור לתאונה
- 30 נושא הערעור.
- 31 ה. הפיצוי בגין כאב וסבל היה צריך לעמוד לכל היותר על סך של 71,400 ₪, ובסכום
- 32 שפסק השופט קמא בראש נזק זה (140,000 ₪) יש משום פיצוי יזר.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני נ' האתם ואח'

- 1 באשר להפסדי השתכרות בעבד – לא היתה הצדקה רפואית להחלטת המערער לשוב
- 2 למשגל העבודה 3 שנים לאחר התאונה, ויכול היה לשוב לעבודה הרבה לפני כן.
- 3
- 4 בעניין חסד השתכרות לעתיד - טענת המערער כאילו היה משתכר בעתיד טך של
- 5 7000 ש"ח לחי ממשך לעבוד אצל המשיב מופרכת וחסרת בסיס. במשך 5 שנים עבד
- 6 המערער אצל המשיב והשתכר 4,200 ש"ח בלבד. מעדותו של המשיב עולה ברורות כי
- 7 ניסה "לסייע" למערער בנושא פוטנציאל השתכרותו אלמלא התאונה, וזאת לאחר
- 8 שמשיבה 2 הודיעה כי היא מכירה בכיסי הביטוח. ניתן למצוא סתירה בדברי
- 9 המשיב בעדותו, ונת טען פעם אחת כי פועלים בוותק 14 שנים מרוויחים 7000-8000
- 10 ש"ח ולאחר מכן טען כי פועל בוותק של 25 שנה מרוויח 7000 ש"ח בלבד.
- 11 למערער אין בידם נכות תפקודית עקב התאונה נשוא הערעור, ולצורך חישוב הפסדי
- 12 השתכרות לעתיד, היה צריך לבצע החישוב על בסיס נכות תפקודית בשיעור 10%,
- 13 ולא 25% כפי שקבע השופט קמא.
- 14 המערער לא הוכיח כי נזק לעודת צד ג' בשכר. העזרה שניתנה לו על ידי בני
- 15 משפחתו, אם בכלל, היא עזרה רגילה אשר לא היתה בצידה כל סדרתה חריגה ונוספת
- 16 ואין לפסוק בגינת פיצוי. כמו כן לא צורפה כל ראיה לכך שהעזרה שניתנה לו ע"י בני
- 17 משפחה, דורות מהעזרה שנקנת ברגיל.
- 18 לעניין רכיב ההוצאות, למערער לא נגרמה כל הוצאה מיוחדת בגין פגיעתו הנטענת
- 19 והמוכחשת בתאונה דן, אשר היא תאונת עבודה וכל תוצאות הנטיעות מכוסות ע"י
- 20 המל"ל. במסך המערער לא צירף כל ראיה בגין נזק מיוחד זה.
- 21 למעשה בימ"ש קמא פסק למערער פיצוי ביתר, אף בהתחשב בכך שאשמו התורם
- 22 היה אמור להיות בשיעור גבוה יותר.

דיון והכרעה

- 24
- 25 **10. השאלות שעומדות להכרעה בערעור זה הן בדלקמו:**
- 26
- 27 א. האם יש מקום להתערב בשיעור הנכות התפקודית שקבע השופט קמא?
- 28 ב. האם יש מקום לבטל את האשם התורם שהטיל השופט קמא על המערער?
- 29 ג. האם יש מקום להתערב בגובה הפיצוי שפסק השופט קמא בראשי הנזקים או מי
- 30 מהם?
- 31
- 32 **שאלה א' – שיעור הנכות התפקודית**
- 33
- 34 **11. במקרה דנו הבהיר השופט קמא את סביבתו בדבר שיעור הנכות התפקודית על 25% (הגם**
- 35 **הנכות הרפואית המשוקללת היא בשיעור של 28%) במילים הבאות:**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 17-11-71247-11 כנאעני נ' חאתם ואח'

- 1 "לאחר ששקלתי את מכלול הנתונים לעניין קביעת הנכות
 2 התפקודית שיש לקבוע לשם אומדן הנזקים העתידיים, נחה
 3 דעתי להעמיד נכות זו על שיעור 25%. אין מחלוקת שהנכות
 4 האורתופדית מבטאת באופן סביר את הנכות התפקודית ואף
 5 "קצת יותר", ואילו בעניין הצלקות שמומחה מטעם בית
 6 המשפט העריך את הנכות בגינן בשיעור 20%, יש הצדקה לאור
 7 מהותן וסדרת הטיפולים שנוקק להן התובע וממצאי חוות
 8 הדעת לייחס "קצת יותר" מחצית נכות זו להיבט התפקודי.
 9 שיקולים אלה הביאו אותי לקבוע את הנכות התפקודית
 10 בשיעור 25%" (סעיף 15 לפסק הדין).
- 11 12. נזכיר כי השופט קמא אימץ את ממצאי חוות הדעת הרפואיות מטעמו בתחומי האורתופדיה
 12 והכירורגיה הפלסטית.
 13 המומחה וולפין בתחום האורתופדיה מצא כי הצלקות הניתוחיות לאחד שתלי עור בכפות
 14 הידיים החלימו היטב, בטווח תנועות מרפאים ושרשי הידיים לא נמצאה הגבלה וקיים טווח
 15 תנועות מלא ושווה בשני הצדדים.
 16 בסופו של דבר קבע פרופ' וולפין למערער 10% נכות בלבד בתחום האורתופדי בגין הגבלה קלה
 17 בתנועות אצבעות 1-2 ביד שמאל.
 18 פרופ' וולפין לא נחקר ע"י מי מהצדדים וממצאי חוות דעתו לא נסתרו.
 19 המומחה בתחום הכירורגיה הפלסטית, פרופ' ירון הר-שי, קבע למערער 20% נכות בעיקר
 20 לעוכח הצלקות בכפות הידיים, שפוגעות בתפקודן.
 21 יחד עם זאת סבר פרופ' הר שי כי מצב כפות הידיים יכול להשתפר בעזרת ניתוח (שהשופט
 22 קמא פסק לו עלותו, כמצויין בסעיף 7נטו לעיל), שישחרר את ההתכווצות והמתיתות באגודל
 23 ימין ובאגודש כף יד ימין ושמאל.
- 24 13. בנושיות אלה לא ראיתי טעות בולטת בקביעת הנכות התפקודית על שיעור של 25%, הקרוב
 25 מאוד לשיעור הנכות הרפואית המשוקללת (28%), שתצדיק התערבות ערכאת הערעור.
 26 נאמר לא אחת בפסיקה כי:
 27 "הקביעה של הנכות התפקודית ושיעור הגריעה נהגשכר,
 28 מסורה לשיקול דעתה של הערכאה הדינונית ואף נמצאת
 29 בליבת שיקול דעתה" (רע"א 4481/17 אבו זאיד נ' אלקאדי
 30 (ציטוט מסעיף 6, 31.7.17).
- 31 כן ראה:
 32 ע"א 8074/15 פלוני נ' המאגר הישראלי לביטוח רכב, בפסקה 6 (22.5.2016);
 33 ע"א 9703/10 האג' יחיאל סאמר נ' מנורה חברה לביטוח בע"מ, בפסקה 5 (12.6.2011);
 34 ע"א 7732/12 אגבדיה נ' מחאמיד תופיק חבדה לבניין ופיתוח בע"מ, בפסקה 5 (24.3.2013);

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 17-11-71247 כנאעני נ' תאתם ואח'

1 ע"א 2577/14 פלוני נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב בע"מ, בפסקה 6 (11.1.2015).

2
3 כאמור, לא ראיתי במקרה דנן לסטות מההלכת הפסקה הנדונה.

4
5 **שאלה ב' – האם התורם**

6 **14. במקרה הנדון נימק השופט קמא את קביעתו בדבר יחוס 10% רשלנות תורמת למערער**
7 **במילים הבאות (סעיף 7 לפסק הדין):**

8 "יחד עם זאת, קיום אחריות נזיקית אינו מונע, כידוע, דיון
9 והכרעה בשאלת האשם התורם. בהקשר לכך יש מקום לשוב
10 ולציין כי התובע בעל ניסיון אצל אותו מעביד משך 5 שנים לפני
11 אירוע התאונה. ביום אירוע התאונה הוא עבד על שני גגות
12 נוספים אשר נראו כמעט זהים כמו הגג האחרון שעליו עבד
13 התובע ונפל. בשני הגגות שקדמו לגג שבו ארעה התאונה היו
14 מוצבים מוטות ברזל כדוגמת מוט הברזל שבו נתקל התובע בגג
15 האחרון. בדיקה לכך יש לזכור כי התובע העיד שהוא היה מודע
16 לקיום מוטות הברזל (עמוד 22 לפרוטוקול הדיון שורות 3 ו- 4).
17 התובע העיד כי נתן הוראה לתובע ואף הזהיר אותו לגבי
18 הסכנות הכרוכות בעבודתו על גגות עם זפת חם. מכלול הנתונים
19 הנ"ל ושקלולם באופן מידתי מביא אותי למסקנה שיש מקום
20 לייחס לתובע 10% אשם תורם".

21 **15. נטיית הפסיקה היא להקל עם פגיעת עובד בתאונת עבודה ולדקדק עם המעסיק, בכל הנוגע**
22 **לשמירת אמצעי בטיחות חולמים בעבודה, תוך הקפדה על הוראות חקוקות שנועדו לבטיחותו**
23 **של העובד. עם זאת, ראוי להטיל אחריות בגין רשלנות תורמת על עובד, אם נטל העובד סיכון**
24 **בלתי מחושב וממשי, כתוצאה מהחלטתו החופשית, (אותו סיכון הוא שגרם לנוק, תוך סטייה**
25 **באופן ממשי מרמת הזהירות הנדרשת. כך שנאמר כי דגם העובד ברשלנות של ממש, שתצדיק**
26 **הטלת אשם תורם עליו.**

27 **דאח לעניין זה:**

28 ע"א 663/88 שירזאן נ' לבידי אשקלון בע"מ פד"י מ"ז(3) 232.

29 ע"א 7895/08 קליטה אליעזר טבניו הנדסה תכנון וביצוע עבודות השמל בע"מ ואח' נ' יאסיך
30 (פסק דין מיום 31/8/11).

31 ע"א 701/77 רשות הנמלים בישראל נ' מסמי עזרא פד"י ל"ג(1) 737, 741-742.

32 ע"א 655/80 מפעלי קידור בצפון בע"מ נ' מרציאנו פד"י ל"ז(2) 592, 588-587.

33 ע"א 3719/01 אגבדיה עבדאללה נ' פקר פלדה בע"מ פסק דין מיום 31/10/02.

34 **יותר מזה:**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני נ' האתם ואח'

- 1 החלכה היא, שכאשר מדובר בחלוקת אחריות בתאונה, שארעה לעובד במהלך עבודתו, הכף
 2 נוטה למבחן של האשמה המוסרית (ע"א 477/85 בוארון נ' עיריית נתניה ואח' פ"ד מב(1) 415).
 3 בענין בוארון נסבט:
 4 "התובע לא הפר כל הוראה ולא פעל בניגוד להדרכה שקיבל.
 5 התובע למועשה לא קיבל כל הדרכה ראויה לשמה..." (שם, בעמ'
 6 424-425).
 7 ובחמשד:
 8 "... עד שאנו באים לקבוע אשם תודים מצד העובד הנבגע
 9 ולכרסם כתוצאה מכך בפיצוי המגיע לו עקב הפגיעה שנפגע
 10 בגין אחריותו ורשלנותו של המעביד למוענו עבד ובשרותו זה
 11 נפגע - עלינו לקחת בחשבון שהעובד עלול בלהט עבודתו גם
 12 לטעות, אולם אין לראות בכך בהכרח רשלנות תורמות" (שם,
 13 בעמ' 425).
 14
 15 16. השלכת הפסיקה דלעיל על נסיבות המקרה מובילה לטעמי למסקנה, כי לא היתה הצדקה
 16 לחטיל על המערער אשם תורם בשיעור כלשהו, מטעמים כדלקמן:
 17 א. לא שוכנעתי כי התאונה אירעה עקב סיכון בלתי מחושב וממשי שנטל על עצמו
 18 המערער במסגרת עבודתו בוימות הגג, תוך סטייה באופן ממשי מרמת האחריות
 19 הנדרשת. המערער עבד כנג עם חרבה מכשולים (תורבה מוטות ברזל או "קוצי" ברזל
 20 בולטים, כעדותו של המשיב - עמ' 27 לפרו' שו' 27). במצב דברים כזה, אפילו תוך
 21 זהירות שנקט אך בלהט העבודה, תוך נשיאת שני דליי ופת רותחת, עלול היה
 22 המערער, ככל עובד אחר, להיתקל באחד ממוטות הברזל הקיימים, מה שקרה בפועל.
 23 הודח בכך המשיב (המעביד) בעצמו, כשציין שעובד ההולך וסוחב דליי זפת בדין כנג
 24 עם מוטות או "קוצי" ברזל בולטים, בהחלט ייתכן כי יתקל באחד מהם (עמ' 27 לפרו'
 25 שורות 9-10).
 26 ב. בנוסף, לא כל מוטות או "קוצי" הברזל היו גלויים לעין, אלא חלקם כופף מתחת
 27 לאיטום, שכן אסור היה לחתוך אותם ועדותו של המשיב, המעביד, עמ' 27 לפרו' שו'
 28 27-28). הדבר אף הגביר את סכנת והיתקלות בהם תוך להט העבודה.
 29 ג. בתקופת אירוע התאונה, בשנת 2007, הקפיד המשיב (המעביד) פחות על ענייני
 30 בטיחות. כיום, עם התגברות תקני הבטיחות מקפיד יותר (עמ' 27 לפרו' שו' 15-22).
 31 ד. הרשם המתקבל הוא, כי ההזדרכה שקיבל המערער, בהתאם לעדותו של המשיב
 32 (המעביד) עצמו, לא היתה הדרכה ראויה. נצטט בדון את תשובתו של המשיב
 33 לשאלה, האם העובדים היו מודעים ל"קוצי" הברזל שבגג, כדלקמן:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 17-11-71247 כנאעני נ' האתם ואח'

1 "בתור אחראי תמיד אני עולה על הגג ומה שאני רואה
 2 הם לא רואים ולכן אני מזהיר אותם, אומר להם איפה
 3 יותר קשה להרים ומדריך אותם היכן לעבוד ומזהיר
 4 אותם. לדבר הרבה זה התפקיד שלי..." (עמ' 27 לפרו'
 5 שו' 31-30).

6 דרוק – המשיב לא העיד כי החזרחה ניתנה לעובדיו על הגג באופן מוחשי מול פוסות
 7 הברזל הבלטיים בו, ולא פירט מתי דרך העבודה החזרחה והבטחה שהורה לעובדיו
 8 לעבוד על-פיה, לנוכח קיומם של המכשולים בגג.
 9 לעומתו המערער הציג, כי המשיב, המעביד, לא ערך להם סיור מוקדם על הגג בו
 10 אירעה התאונה להצבעה על מכשולים בו, אלא רק הוא, המעביד, לבדו עשה בגג סיור
 11 מוקדם (עמ' 21 לפרו' שו' 30-29).

12 המסקנה העולה מהדברים היא, כי המשיב לא הדריך את עובדיו בצורה ראויה,
 13 לנוכח גדל הסכנה הצפויה בעבודת האיפות על הגג הנדון הזרוע בהרבה פוסות או
 14 "קוצי" ברזל, ולא הנחיג שיטת עבודה זהירה ובטוחה. זאת למרות האזהרה מעבודה
 15 עם זפת רותחת.

16 **17. בנסיבות אלה סבורני, כי לא היה צריך להטיל על המערער דשלונו תרומת בשיעור כלשהו,**
 17 **כמעט המערער בערעור זה.**

18 כך גם נהגו העורכאות הדיוניות בנסיבות דומות לנסיבות המקרה דן (החלקת או התקלות
 19 בעת ביצוע עבודות זפת), עת שללו אשם תורם של העובד מהסעם כי התאונה לא אירעה עקב
 20 סיכון בלתי מחושב וממשי שנטל על עצמו העובד במסגרת עבודתו באיפות גג, תוך סטייה
 21 באופן ממשי מרמת הזהירות הנדרשת.

22 ראת לענין זה:

23 ת.א. (חיו) 62275/96 חליל נ' אלמסי (1.5.05).
 24 ת.א. (י-ם) 1455/98 יצחק נ' נטע ליפשיץ בע"מ (10.4.03).
 25 תא"ק (נצ) 8437/04 ערפאת נ' נעאמנה פאוזי בע"מ (10.3.10).

26 **18. לא נעלמה מעיני החלכה הפסוקה על פיה קביעת שיעור האשם התורם נתון לשיקול דעתה של**
 27 **הערכאה הדיונית, וההתערבות בכך משנית במשורה ורק כשנדרש שינוי עקרוני בהערכה וכך**
 28 **נאמר למשל בע"א 1952/11 אלחזה נ' עיריית ירושלים (6.11.12).**

29 יחד עם זאת, סבורני כי במקרה דנן על נסיבותיו, ולנוכח טעמי המפורטים לעיל, הערכת
 30 השופט קמא כי קיים אשם תורם למערער, אינה במקומה.

31 טעמי דלעיל (לשלילת אשם תורם במקרה דנן) גם מלמדים, כי אם נבחנו את אחריות הצדדים
 32 בגרימת התאונה הנדונה (המעביד/המשיב מצד אחד והמערער/העובד מצד) בהתאם למבחן
 33 האשמה המוסרית שהזכרתי לעיל (שגם על-פיו ניתן לבחון את חלוקת האחריות בניקיון),

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבת כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני נ' חאתם ואח'

1 נמצא כי הכף נוטה לעברו של המשיב (המעביד) ולא לעברו של המערער (העובד). גם בכך
 2 הצדקה שלא להטיל אשם תורם בשיעור כלשהו על המערער.
 3 19. לאור כל האמור לעיל, סבורני כי דין הערעור להתקבל בשאלת האשם התורם, באופן שייקבע
 4 כי אין מקום להטיל על המערער בנסיבות המקרה דגן אשם תורם בגרימת התאונה.
 5

שאלה ג' – הנזקים

7 20. הנזקים שפסק השופט קמא לתובע בראשי הנזקים השונים מורטו בסעיף 7 לעיל
 8 המערער בערעורו בקש כי נתערב בפסיקת ראשי הנזקים הבאים:
 9 כאב וסבל;
 10 הפסדי שכר לעבר;
 11 עזרת צד ג' לעבר;
 12 עזרת צד ג' לעתיד;
 13 הפסד שכר לעתיד;
 14 הפסד פנסיה לעתיד.
 15 לחץ נבתי אם יש מקום להתערב בפיצוי שנפסק באחד או יותר מראשי הנזקים האמורים.
 16 21. אקדים ואומר, כי לאחר שבתתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוגשו, שוכנעתי כי
 17 יש מקום להתערב בסכומי הנזק שפסק השופט קמא בחלק מראשי הנזקים דלעיל, כפי
 18 שאפרט להלן.
 19 אני עף להלכה לפיה:

20 "ככלל, אין דרכה של עדכאת הערעור לבחון לעומק כל ראש נזק
 21 וכל תג ותג מבין ראשי הנזק הרבים, אלא בבחינה ממעוף
 22 הציפור שנועדה לכדוק אם קיימת חריגה בולטת מהמקובלות
 23 באחד מראשי הנזק. רק אם נמצא כי נפלה טעות בולטת באחד
 24 מראשי הנזק, תתערב עדכאת הערעור באותו רכיב, ובלבד
 25 שהתערבות בראש נזק כזה או אחר או בקביעה כזו או אחרת
 26 של הערכאה הדינאית, אכן מביאה לשינוי מהותי בתוצאה
 27 הסופית. כך, ייתכן כי בראש נזק אחד יש להגדיל את הפיצוי,
 28 ומנגד, יש להפחית את הפיצוי בראש נזק אחר..." [ציטוט
 29 מסעיף 6 ב-ע"א 3573/12 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני ואח'
 30 (14/02/02)].

31 יחד עם זאת סבורני כי קיימת חריגה בולטת מהמקובל בפיצוי שנפסק בפסק הדין בחלק
 32 מראשי הנזקים עליהם הציב המערער, המצדיקה התערבות בהם.
 33 **כאב וסבל** 22.
 34

בית המשפט המתהי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 17-11-71247 כנאעני נ' תאתם ואח'

1 השופט קמא פסק למערער פיצוי בגין ראש נזק של "כאב וסבל" בשיעור של 140,000 ₪, וגם
 2 שציין כי:

3 "סבלו של התובע בעקבות הפגיעה היה קשה במיוחד. סדרת
 4 הטיפולים והאשפוז הארוך שהוא נזקק להם מעידים על כך.
 5 הניתוחים להשתלת עור והתקופה הממושכת של המעקב
 6 הרפואי והטיפולים להם נזקק התובע מלמדים על סבלו הרב.
 7 הנכות הרפואית הצמיתה שנקבעה תומכת בטיעון התובע
 8 לעניין סבלו" (סעיף 18 לפסק הדין).

9 סברתי כי סכום זה נמוך ביחס לחומרת הפגיעה, הטיפולים הקשים, הצלקות ומגבלותיו של
 10 המערער.

11 בהינתן כל אלה, וגם תוך השוואה לפסיקה אחרת, שאף אוזכרה בעיקלי הטיעון מטעם
 12 המערער, ראוי להעמיד את סכום הפיצוי בראש נזק זה של "כאב וסבל" ע"ס של 230,000
 13 ₪.

14 23. הפסד השתכרות חלקי בעבר (תקופה שניה)

15 את תקופת הפסד ההשתכרות החלקי לעבר בתקופה השניה, הנקובה בסעיף 21 לפסק הדין,
 16 למשך 36 חודשים חישב השופט קמא לפי נכות תפקודית של 15% ללא כל הסבר, ובניגוד
 17 לקביעתו כי הנכות התפקודית היא בשיעור של 25%.
 18 אין הצדקה לכך, ויש לחשב הפסדי השכר בתקופה זו לפי נכות תפקודית של 25%, כפי שקבע
 19 השופט קמא.

20 הדבר יוביל להפסד שכר בתקופה זו בשיעור של 40,500 ₪ (4500 כפול 36 כפול 25%), במקום
 21 סכום של 24,300 ₪ שנפסק בפסק הדין.

22 24. הפסדי שכר לעתיד

23 השופט קמא העמיד את שכרו הקובע של המערער לעתיד על סך של 5750 ₪, תוך שציין
 24 כדלקמן:

25 "עובד לתאונה השתכר התובע בעבודתו סך של 4,200 ₪. נתון זה
 26 איננו שנוי במחלוקת. ב"ב התובע ביקשה לטעון על סמך עדות
 27 הנתבע מס' 1 כי עובדים אחרים ברמתו של התובע זעם וותק
 28 שהיה מגיע אליו התובע אילו המשיך בעבודתו משתכרים
 29 סכומים של מעל 10,000 ₪. לצורכי החישובים הצעדיים
 30 העמידה ב"ב התובע את שכרו על סך 7,000 ₪. מנגד טען ב"ב
 31 הנתבעים כי אין לכך כל הצדקה. אמנם העיד הנתבע מס' 1 כי
 32 פועלים אשר עובדים אצלו עם וותק של 14 שנים בערך משתכרים
 33 בין 8,000 ל 9,000 ₪. אך יחד עם זאת, הוא הבהיר בהמשך
 34 הקירטו הנגדית, שעובדים ותיקים אצלו שאחז מהם עובד מזה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 17-11-71247-11 כנאעני נ' חאתם ואח'

1 25 שנים מרוויח 7,000 ₪ וכך הוא הדבר לגבי עובד אחר בנתונים
 2 דומים. נתון זה העולה מתלושי השכר של אותם עובדים סותר
 3 באופן מלא את עדותו של הנתבע מס' 1 בדבר רמת השתכרות
 4 גבוהה.
 5 לאחר ששקלתי את הנתונים בכל הקשור להשתכרותו של
 6 הנתבע, אני קבוע כי בכל הקשור לעבר, יש מקום לחשב את
 7 הפסדיו של הנתבע על בסיס ההשתכרות המוסכמת בסך 4,500
 8 ₪ (נכון להיום). לגבי העתיד, אני מחליט להעמיד את רמת
 9 ההשתכרות ע"ס 5,750 ₪ (סעיפים 16-17 לפסק הדין).
 10 קביעתו זו של השופט קמא בדבר רמת השכר העתידית אינה מפורטת דיה, ואינה עולה בקנה
 11 אחד עם חומר הראיות שעמד בפניו.
 12 ראשית – הנושיו (המעביד) העיד כי המועד, שעבד אצלו עד התאונה במשך כחמש שנים,
 13 היה ממשך לעבוד אצלו אלמלא התאונה (היה מעלה את שכרו (נמי 26 לפר' ש' 16-7).
 14 עוד ציין הנושיו בעדותו כי עובדים שעובדים אצלו כ-14 שנים משתכרים כ-8000 עד 9000 ₪.
 15 גם עובדים ותיקים פחות אך טובים קיבלו אצלו את אותו שכר. עובדים אחרים ותיקים קיבלו
 16 7000 ₪ דוגמת העובד סלאמה (נמי 26 לפר' ש' 18; עמי 30 לפר' ש' 4-3).
 17 לגבי המועד דנו ציין המשיב כי:
 18 "אם הוא היה נשאר ולא היה נפצע הייתי נותן לו היום כמו
 19 סלאמה ואפילו יותר..." (נמי 28 לפר' ש' 11-12).
 20 היינו – שכרו של המועד היה צפוי לגדול ולהגיע לאחד מספר שנים לפחות לסך של 7000 ₪
 21 אצל אותו מעביד/המשיב.
 22 שנית – בצדק טען המועד בעיקרו הטיעון מטעמו כי לא הוצגו במהלך הדיון כל תלושי שכר
 23 של מי מעובדי המשיב, ולכן אמירת השופט קמא בפסק הדין (המצוטטת לעיל) כי "... נתון
 24 זה העולה מתלושי השכר של אותם עובדים סותר באופן מלא את עדותו של הנתבע מס' 1
 25 בדבר רמת השתכרות גבוהה", אינה מדויקת. אין, ולא היו, בפני השופט קמא תלושי שכר
 26 של עובדי המשיב. לכן אמירות המשיב בנדון לא נסתרו מתלושי שכר כלשהם.
 27 בנוסף – שכר ברוטו של 7000 ₪, ממנו ייגור הפסד השכר לעתיד במקרה דנן, "אינו בשמים",
 28 והוא סביר לעבודת זיפות גגות קשה ומסוכנת עם ותק של כ-15 שנים (במועד התאונה היה
 29 כאמור המועד בעל ותק של כחמש שנים. מאז התאונה חזו לתוס מתן פסק הדין חלפו כ-10
 30 שנים. ס"ח כ-15 שנים).
 31 לכן שוכנעתי כי יש להעמיד את בסיס השכר לעתיד על שיעור של 7000 ₪ (במקום 5750 ₪).
 32 כפי שקבע השופט קמא.
 33 משאו מסקנתנו הפסד השכר לעתיד צריך להיות 348,594 ₪ (במקום סך של 286,500 ₪ שקבע
 34 השופט קמא (7000 כפול 25% כפול מקדם היוון 199.1967).

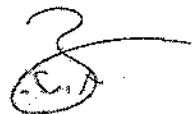

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 17-11-71247 כנאעני נ' חאתם ואח'

- 1 הפסדי פנסיה לעתיד 25
- 2 הפסדי פנסיה לעתיד גם ישתנו לנוכח השינוי בהפסדי השכר לעתיד ויעמדו על סך של 41,831
- 3 ₪ (12% מתוך הפסדי השכר לעתיד שחוגם בשיעור של 348,594 ש"ח), זאת במקום הסך של
- 4 34,500 ש"ח שפסק השופט קמא.
- 5 עזרת צד ג' לעובר 26
- 6 באשר לעזרת צד ג' לעובר פסק השופט קמא כי:
- 7 "במקרה שבפני לא הוכח נזק זה על ידי ראיות ישירות, אך
- 8 נטען כי התובע נזקק לעזרה מוגברת, דבר שנראה על פניו נכון
- 9 ומידתי. יחד עם זאת, אין הצדקה לערוך חישוב אריתמטי אלא
- 10 להעריך את ההוצאה בגין העזרה המוגברת בהתחשב במכלול
- 11 הנסיבות של מגיעת התובע ואני מחליט להעמיד סכום זה על
- 12 סך 25,000 ₪" (סעיף 23 לפסק הדין).
- 13 על אף טענות המערער בנדון לא שוכנעתי להתערב בקביעה זו של השופט קמא, המשקפת
- 14 עזרת בני משפחה (לא הוכחה עזרה אחרת בשכר) בעיקר בחודשים הראשונים שלאחר
- 15 התאונה, שלאחריהם החזיקות לעזרת בני משפחה פחתה.
- 16 עזרת צד ג' לעתיד 27
- 17 בגין עזרת צד ג' לעתיד פסק השופט קמא סך גלובלי של 15,000 ₪ ללא כל נימוק.
- 18 נזכיר כי בנדון ביקש המערער פיצוי בשיעור של 217,512 ₪ (ראו סעיף 8(ה) (2) לעיל).
- 19 תיות ששוכנעתי כי חומרות פגיעתו של התובע גורמת לכך כי יודקק במהלך או המסך תיו
- 20 לעזרת צד ג' בשכר, מן הראוי לפסוק לו סכום גבוה וראוי יותר בגין ראש נזק זה של עזרת צד
- 21 ג' לעתיד, עד תחילת חייו.
- 22 אמליץ לתברותי להעמיד סכום זה ע"ס של 90,000 ₪.
- 23 לאור כל האמור, אמליץ לחברותיי לקבל את הערעור בחלקו, כמפורט לעיל.
- 24

 ח. שלעבי, שופט

25
 26
 27
 28

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 לנאעני נ' האתם האל'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

השופטת ג.בל-זיו :

אני מסכימה.

 ג. בל-זיו, שופטת
 [אב"ד]

השופטת א. אלון :

אני מסכימה.

 א. אלון, שופטת

התוצאה

29. לפיכך, אנו מקבלים את הערעור בחלקו, תוך העמדת סכום הוצאות למעורר בדלקמן:

- א. כאב וסבל – 230,000 ₪ (במקום 140,000 ₪).
- ב. הפסד שכר בעבר – 189,000 ₪ (במקום 172,800 ₪).
- ג. הפסדי פנסיה בעבר – 10,500 ₪.
- ד. עזרת צד ג' בעבר – 25,000 ₪.
- ה. עזרת צד ג' לעתיד – 90,000 ₪ (במקום 15,000 ₪).
- ו. הוצאות רפואיות ונסיעה לעבר – 7,500 ₪.
- ז. הוצאות רפואיות ונסיעה לעתיד – 4,000 ₪.
- ח. עלות ניתוח בעתיד – 14,000 ₪.
- ט. הפסד שכר לעתיד – 348,594 ₪ (במקום 286,500 ₪).
- י. הפסד פגטיה לעתיד – 41,831 ₪ (במקום 34,500 ₪).

סך הכל הוצאי – 960,425 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

15 מאי 2018

ע"א 71247-11-17 כנאעני נ' חאתם ואח'

1 מסכום זה יש לנכות תגמולי מליל לעבר ולעתיד, כמצויין בסעיף 30 לפסק הדין, בשיעור של
 2 543,000 ₪.
 3 מכאן כי יתרת הפיצוי למערער צריכה להיות סך של 417,425 ₪.
 4 השופט קמא פסק יתרת פיצוי בשיעור של 95,820 ₪.
 5 מכאן כי, מעבר לסכום שנפסק בפסק הדין קמא, על המשיבים, באמצעות המשיבה 2, להוסיף
 6 ולפצות המערער בסכום של 321,605 ₪, בצירוף שכר טרחת עו"ד בשיעור 20% בתוספת כע"מ
 7 כדין.
 8 סכום זה ישולם תוך 30 ימים מיום מתן פסק דין זה.
 9 סכום הפקדון שהופקד בערעור זה יחזר למערער באמצעות בא-כוחו.
 10
 11 ניתן היום, א' סיוון תשע"ח, 15 מאי 2018, בהעדר הצדדים.
 12
 13
 14
 15

		
א. אלון, שופטת	ח. שרעבי, שופט	ב. בר-זיו, שופטת [אב"ד]

16
 17
 18